

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр.София, 29 януари 2020 година

на докладчиците – съдия Искра Александрова и съдия Боян Цонев по съвместно тълкувателно дело № 1/2019 г. по описа на Върховния административен съд.

Тълкувателното дело е образувано с разпореждане от 22.10.2019 г. на председателите на Върховния касационен съд (ВКС) и на Върховния административен съд (ВАС), на основание чл. 128, ал. 2, във вр. с чл. 124, ал. 2 ЗСВ и т. 6.1 от Правилата за приемане на съвместни тълкувателни постановления от колегиите на съдиите от ВКС и от ВАС (Правилата), за приемане на съвместно тълкувателно постановление от Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегия на ВАС по следния въпрос:

„В хипотезите на чл. 10, ал. 2, респ. на чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ дължи ли ищецът разноски за юрисконсултско възнаграждение, когато юридическото лице – ответник по иска съгласно чл. 205 АПК е представлявано в съдебното производство от юрисконсулт?“.

С разпореждането е възложено на докладчиците да извършат проверка на допустимостта на искането и за съответствието му с изискванията на чл. 127 ЗСВ, като съгласно т. 8 от Правилата тази проверка е и за съответствието на искането с изискванията на т. 5.1 и т. 5.2 от Правилата.

При извършването на проверката докладчиците установиха следното:

I. Искането, по което е образувано тълкувателното дело, е направено от главния прокурор на Република България и е подадено до Общото събрание на колегиите във ВАС – за постановяване на тълкувателно решение по горепосочения въпрос. В искането се излага, че по въпроса е установена противоречива съдебна практика, като в тази връзка са посочени и цитирани влезли в сила съдебни актове (решения и определения), постановени от съдебни състави на ВАС.

При извършената преценка по т. 8.2 от Правилата докладчиците намират, че искането не отговаря на формалните изисквания на чл. 127, ал. 2, т. 2, във вр. с чл. 124, ал. 2 ЗСВ и на т. 5.1.2 и т. 5.2, във вр. с т. 2 от Правилата, тъй като не съдържа посочване на влезли в сила съдебни актове, формиращи противоречива съдебна практика по въпроса между ВКС и ВАС, между общи и административни съдилища или между смесени съдебни състави по чл. 135, ал. 4 АПК. Освен това искането на главния прокурор на Република България не е подадено до Общите

събрания на съдиите от съответните колегии на Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

От друга страна, за да образуват тълкувателното дело за приемане на съвместно тълкувателно постановление по поставения въпрос от Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегия на ВАС, в мотивите към разпореждането от 22.10.2019 г. председателите на ВКС и ВАС са изложили съображения, че искове по ЗОДОВ се разглеждат както по реда на АПК (чл. 1 ЗОДОВ), така и по реда на ГПК (чл. 2 ЗОДОВ), поради което въпросът е значим и относим както за практиката на ВАС и административните съдилища, така и за практиката на ВКС и общите съдилища; изтъкната е и необходимостта от недопускане на противоречива или неправилна практика между Върховния касационен съд и Върховния административен съд. Наред с това, при извършената служебна проверка, докладчиците установиха наличието на противоречива съдебна практика по въпроса, формирана и от влезли в сила съдебни актове (решения и определения), постановени от съдебни състави на Върховния касационен съд. При това положение е налице основанието по чл. 124, ал. 2 ЗСВ и по т. 2 от Правилата за приемане на съвместно тълкувателно постановление по поставения въпрос, тъй като по него има противоречива съдебна практика между съдебни състави на Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

II. Налице е и друга причина, която поставя под съмнение допустимостта на производството по образуваното тълкувателно дело. По поставения въпрос вече е налице законодателно разрешение. То е дадено с § 5, т. 2 от ЗИДЗОДОВ (обн. в ДВ, бр. 95/29.11.2019 г.), с която се създава нова ал. 4 на чл. 10 ЗОДОВ, със следното съдържание: „Съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ.“.

От друга страна, съгласно § 6, ал. 1 от ПЗР на ЗИДЗОДОВ (обн. в ДВ, бр. 95/29.11.2019 г.), този закон се прилага за предявените иски молби, подадени след влизането му в сила, от което следва, че новата ал. 4 на чл. 10 ЗОДОВ не би следвало да се прилага по заварени дела.

Относно заварените дела докладчиците са на различно становище.

Едното от становищата е, че по тези дела следва да намерят приложение разпоредбите на чл. 78, ал. 3 и ал. 8 ГПК, които са идентични по смисъл с новата разпоредба на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ. Това е така, защото след влизане в сила на последната, поставеният по тълкувателното дело въпрос се явява „неуреден

въпрос“ по смисъла на § 1 от ПЗР на ЗОДОВ за заварените дела. В тази връзка следва да се има предвид, че правните норми на чл. 78, ал. 3 и ал. 8 ГПК, макар и съдържащи се в процесуален закон, имат материалноправен характер, тъй като не регламентират процесуални права на страна по делото, а нейно парично материалноправно вземане спрямо насрещната страна за разноските в съдебното производство, в зависимост от изхода на последното.

Другото становище е, че и след влизане в сила на разпоредбата на чл.10, ал.4 ЗОДОВ, по отношение на заварените дела, въпросът за отговорността на ищеца за разноските, направени от ответника във връзка с процесуалното му представителство по делото, при частично или пълно отхвърляне на иска, си остава неуреден. В тези случаи разпоредбите на чл.78, ал.3 и ал.8 ГПК не могат да намерят приложение поради неприложимост на препращащата разпоредба на §1 от ПЗР на ЗОДОВ по въпроса за отговорността за разноски.

III. В обобщение, налице са хипотезите по т. 8.2, предл. първо и предл. последно от Правилата (несъответствие на искането с изискванията по т. 5.1 и т. 5.2, и недопустимост на същото по „други причини“ – посоченото законодателно разрешение на въпроса).

IV. В случай, че Общото събрание намери искането за допустимо, докладчиците, на основание т. 8.2, предл. второ и предл. трето от Правилата (непълнота и неправилно формулиране на поставения въпрос), предлагат въпросът да бъде допълнен и редактиран по следния начин:

„В хипотезите на чл. 10, ал. 2, респ. на чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ (в редакцията преди ЗИДЗОДОВ, обн. в ДВ, бр. 95/29.11.2019 г.) дължи ли ищецът разноски за адвокатско или/и юрисконсултско възнаграждение, когато юридическото лице – ответник по иска е представлявано в съдебното производство от адвокат или/и юрисконсулт?“.

По тези съображения и на осн. т.8.2 от Правилата

РАЗПОРЕЖДАНЕ:

ПРЕДЛАГАМЕ на председателите на ВКС и ВАС да насрочат делото в закрито заседание за произнасяне от Общото събрание на съдиите от Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегия на ВАС по допустимостта на искането, по което е образувано тълкувателното дело.

съдия Искра Александрова

съдия Боян Цонев